

Inserati se sprejemajo in velja trislopnost vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Laskavi — Tržačani.

Z Budapešta, 5. novembra.

Pod tem naslovom objavlja danes tukaj izhajajoč list „Pester Journal“ članek, ki priča, da o razmerah v Trstu, ravno tako kakor mi Slovenci, sodijo tudi drugi ljudje, ki nalašč ne zatiskajo oči, da bi ne videli nepriličnosti, ki se vsakemu pravemu rodoljubi na prvi pogled kažejo v Trstu.

„Naši s Tržaške razstave se vračujoči rojaki, piše omenjeni list, ne nehajo hvaliti izvanredne ljubeznivosti in gostoljubnosti, s katero so bili od Tržačanov sprejeti, ter so naj boljši vtiske prinesli domu iz pomorskega mesta na adrijskem morju“ . . . tako na primer bi pisali, ko bi nam bilo samo za to, da na napako pot obračamo javno mnenje. Ker pa to ni niti naša naloga, niti naš namen, kar naravnost povemo, da se je država, t. j. Cislaština z razstavo in z vsem, kar je z njo v zvezi, strašansko blamirala. S tem pa nikakor nečemo razstave same grajati, ker je v nekaterih ozirih presegala pričakovanje, ampak osnova razstave sama bila je neodpušljiva napaka.

Tržačani se po nobeni ceni ne dajo prikliti k ljubezni do Avstrije; zgubljene so vse dobrote, ki jih je država temu pomorskemu mestu v tako obilni meri skazovala, zgubljeni vsi milijoni, ki jih je v njegove luke pogreznila; Tržačani se ne pustijo pridobiti za naše cesarstvo. Oni hočejo biti Italijani in z Italijo združeni biti, zato radostno v žepe vtikajo

podkupila, ki jih jim avstrijski davkoplačevalci v obilni meri ponujajo, svojega hrepenenja po Italiji pa zaradi tega vendar ne popustijo.

Razstava, ki se je osnovala o priliki 50-letnega združenja mesta Tržaškega z Avstrijo, naj bi pričala vzajemnost Tržačanov in Avstrijancev in naj bi dala priložnost k porazumljenju med Italijanisimi in državi zvestimi mestnimi prebivalci. Pa Tržačani se za razstavo niso nič zmenili. Prebivalstvo in časnikarstvo je o razstavi molčalo, in časnikarstvo bi bilo kmalo zamolčalo celo navzočnost presvitlega vladarja in soproge njegove v Trstu; obiskovalci razstave so bili tuji; Tržačanom je bilo pač prav, da je vsled razstave denarjev in sicer veliko denarjev prišlo v njih mesto, pa še prizadevali si niso, da bi prikrivali svojo mržnjo zoper namen razstave. Nasprotno pa so pripravljali bombe, ter so uganjali vsakotere surovosti in porednosti, da bi bili tudi tujci odvračali od razstave. Z eno besedo: Tržačani so se zopet enkrat tako sladko obnašali, kakor rod, ki v sebi zedinil napake treh narodov, Italijanov, Nemcev in Slovencev, ne pa da bi imel le eno njihovih čednost.

Kaj če iz tega biti, se bode vprašal vsakdo, kdor nima brezumnih misli, da naj se laskavim italijanom pušči njih volja in naj jih zadene ravno ista osoda kakor Benedke, ki so nekdanj pod avstrijsko vlado cvetele. zdaj pa čedalje bolj propadajo. V Trstu mora drugače biti, to sprevidi vsakdo, ki je le en dan bival v tem mestu in ni ud irredente. Vsakdo pa, ki

je le en dan živel v Trstu, se je lahko prepričal, da se riba pri glavi vemrati. Prebivalstvo se debriča Italijanom, ker mestni zastopniki, mestni upravniki, učenci in sodnije škilijo na Italijansko; prebivalstvo se debriča Italiji, ker je „Lloyd“, ki smo mu dali že na milijone goldinarjev podpore in ki ima v tržaških in kupčijskih in tovarnskih krogih prvo besedo, tudi organ Italijanov. Avstrijska vlada, ktera ima resno voljo red napraviti v Trstu in vstanoviti redne razmere, bo morala teraj pred vsem svoj vpliv na to obračati, da bode avstrijski „Lloyd“ iz svojega upravništva odpravil potuhnjenega duha, ki se nikakor ne strinja z značajem od nas podpiranega zavoda. Dalje bo morala vlada odločneje nadzorovati tudi šolstvo v Trstu, da se ne bode mladini že z abecedo vcepila nezadovoljnost z Avstrijanstvom in hrepenenje po Italiji. Kar pa zadeva samostojnost ali avtonomijo tržaškega mesta, ki jo tolikanj zlorabijo, se bodo pač našla pota in pripomočki, da se odpravi tudi ta zadržek za pomirenje Trata. Ravno včeraj (2. novembra) je pravcati mestni zastopnik učinil sebi dostojno burko, ker je k praznovanju mestnega patrona mestno stražo in požarno brambo med sviranjem Garibaldovega marša v stolno cerkev poslal! Drugje bi bilo to malenkost, za katero bi se ne zmenili dosti, tukaj pa vsaka še tako mala reč vsled hudo-voljnega namena zbada kakor šivanka. Da bode te zbadljeje enkrat za vselej odpravila, mora avstrijska vlada krepko s pestjo vdariti. Ta vdarec pa se mora že skoraj zgoditi, ako neče

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim l. 1881.

(Spišuje M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

V 2. kapeli cerkve so krasne fresko-slikarije predstavljačje zgodbe življenja sv. Cecilije. Slika sv. Cecilije posneta po Raffaelovi, je narejena od Guida Reni. Rakve kardinalov d' Oasate de Bernis in B. W. car, umrl v Rimu l. 1835; krasen pogrebni napis v spomin starinostovca Sereux d' Agincourt. Na velikem altarju je vnebovzetje M. Device, eno najboljših del od Frančiška Bassana; in še drugih rakev in podob. Na vratih zakristije je videti rakev kardinala La Grange d' Arques, tasta slavnega poljskega kralja Sobieskega, ki je umrl v Rimu 105 let star. Tu sta si stregla s tovaršem eden drugemu pri sv. maši; pred „sanctusom“ pa zagledam, da zvončka ni; brž tečem iskati zvončka, pa cerkvenik mi pokaže zvonček visoko viseč na steni z vrvice, s katero se zvoni, in tako je pri vseh altarjih te cerkve. Po sv. maši gremo vsi (5) plačati stanovanje ter se odpeljemo na postajo ob 7. uri zjutraj — Iz Rima gremo toraj 7. julija z brzovlakom ob 8¹/₂ uri. V tem vlakcu je bilo vse živo romarjev zlasti Jugoslovanov, ki so se z nami

po enaki železnični črti domú peljali. V našem kupéju je bil tudi mlad francoški duhoven, ki je prav dobro nemščino govoril. Moral je biti brž ko ne iz Alzacije ali Lorene. Pravil nam je, da je bival 7 mesecev v Rimu; iz kakšnega namena tega nam ni povedal. Imel je pa veliko denarjev zlatih Napoleonov in bankovcev sedanje francoske republike seboj. Šel je le do Civitavecchie in potem je počakal tu francoški parnik za v Marsiljo. Na posilno osvojenje Rima je bil kaj hud, pravil je namreč, da je vidil večkrat kralja Humberta in Margarito se peljati na sprehod po korusu, pa se jima ni nikdar odkril, kakor se jima tudi pravih Rimljanov le malokdo odkriva. Pa ker je — svoboda, se na to nič ne pazi. Privržene pa je bil zmerne republike francoske, ktera po njegovem mnenju naj bolj vgaja značaju francoskega naroda. Na Leona Gambetto je bil tudi hud, pa je prerokoval, da bode šel s svojo vlado kmali pod klop, kakor je šel res l. zimo! Za francoskega naroda vero pa se ni bati, ker je v večini, zlasti po deželi dobro katoliško, vse napenjanje proatomavtarjev, je djal, ne bo imelo dolgega obstanka. Naj bi se pač ne motil, sem mu jaz voščil. Tako drdramo s priporočanjem v božje varstvo raz rimskega kolodvora prek mestnega obzidja,

vsaj gledamo tiho skoz okna po rimskem mestu; še en tužen pogled na Vatikana in kuplo av. Petra in naglih nas potegne čez visok železen most nad Tiberom v pusto rimsko Kampanjo, skoz katero leti kot ptica. Do postaje Palo ob morju je kaj pust svet ter vse ožgan od južnega soluca, kajti tedaj je bila v vsej rimski okolici in na dalječ okoli strašanska suša. Od tukaj naprej je bilo viditi nekaj obdelanega polja, na katerem žanjejo žito s stroji, s kterimi tudi mlati. Drevje ali grmičje je sem trtje, pa nam nepoznano. Cele čede bivolv se pasejo po obširni planjavi, v kateri rastejo že sem trtje nizki hrastje. Pri postaji Marmelli smo vidili že neke gojzdiče.

Ob 10¹/₂ uri pridemo do Civitavecchie. Iz postaje je viditi lepo mesto z 11.000 duš in obzidano. Do 1870 so imeli tukaj Francozi svojo posadko in pristan za vojaške ladije. Ob 11³/₄ uri dojdemo v Corneto, pri kterem teče rečica Marta, (kakor naša Ipava) čez katero vodi železen most, kakor čez vse druge. Tu so nam priletali skrčati ali avrički v vagonih; mora jih biti pač silno dosti! Naprej od Corneta se začenjajo tako imenovane marmere ali močvirnata dežela, v katero silijo tudi morje. Od Montalto, kamor smo došli ob 12¹/₂ uri popoldne do postaje Orbetello je vse polno

v pravem pomenu besede v morje pogrezniti milijone in milijone goldinarjev, ki so se za povzdigo Tržaškega mesta že potrosili!

Izredni občni zbor društva „Narodni Dom“

5. novembra 1882.

Izmed opravičenih 96 je zastopanih 40 glasov, tedaj več, nego po pravilih predpisana tretjina.

Predsednik dr. Moše otvori sejo, pozdravi navzočne in razloži uzrok današnjemu zborovanju. Uvidela se je namreč potreba premeniti pravila tako, da tudi daritelji, in „Matica slovenska“, s katero je naše podjetje v tesni zvezi, dobó nekako pravico in je tudi v odboru zastopana. Poroča na dalje v imenu danes odsotnega gosp. tajnika o odborovem delovanju od 5. februarja t. l. do danes, v kojem času bilo je 10 sej, se je razpravljalo vse potrebno glede loterije, katera je z ministerskim odlokom dne 29. septembra t. l. dovoljena in bode, ako se posreči spečati vse srečke, donesla društvu do 60.000 gld. in nadejati se je, da bode do prihodnjega leta (marca) že možno postaviti predlog, kdaj in kako bi se začel dejansko izpeljevati „Narodni Dom.“

Blagajnik dr. Starè obërta potem v glavnih podatkih finančialno stanje društva. Darila, njemu vplačana, iznašajo do sedaj 7633 gld. 55 kr. Od tega denarja je 6246 gld. naloženih v eskomptni banki, 400 v hranilnici, 319 gld. 88 kr. pa v gotovini v blagajnici. Vsi dosedanji stroški iznašajo 667 gld. 67 kr., med temi je 224 gld. 97 kr. že izdanih za loterijo, nekaj nad 100 gld. poštnine (odposlalo se je več nego 2000 pisem). Vsa nagrada pisarskim dninarjem od 5. februarja do danes iznaša le 73 gld. 22 kr. Na deleže vplačalo se je 3800 gld. in vse premoženje, katero ima blagajnik v oskrbi, iznaša 10765 gld. 88 kr. Pri tem pa še niso vzete v račun one svote, katere so posebna društva nabirala, a do sedaj blagajniku še ne izročila, tako ima kegljalno društvo „pri Zvezdi“ 648 gld., bratovščina sv. Jakoba baje 700 gld. in drugi zasebniki tudi že nekaj nabranega. Pušic raz-

obesilo je društvo po raznih javnih prostorih 63. (Vse društveno premoženje, darila in deleži iznašajo sedaj nad 30.000 gld.) Poročilo blagajnikovo so z živim odobravanjem vzame na znanje.

Dr. Vošnjak predlaga, naj bi odbor dotičnim društvom, ki imajo nabranih novcev z izrazom zahvale za požrtvovalnost in trud, objavil željo, da nabrane novce izroče gospodu blagajniku. Dr. Vošnjak stavi na dalje vprašanje, kaj je na govorici istine, da bi bil odbor nastavljal stalnega uradnika z gotovo mesečno plačo 45 gld.

Predsednik dr. Moše odgovori na to interpelacijo, da se ni ustavil stalni uradnik, pač pa za čas loterije najel diurnist, ki bo, dokler se kaže potreba, opravljal posej pisarja. To pa je neizogibljivo, kajti pisarija je močno narasla in vložni zapisnik kaže, kakor se lahko vsakdo osvedoči, že 911 vložnih števil.

O predlogu dr. Vošnjaka prične se debata, katere se udeležijo zlasti gg. V. Petričič, dr. Zupanec, dr. Papež in dr. Bleiweis. Po končani debati sklene se:

1. da se piše vsem tistim, ki imajo nabranih novcev, da je izroče blagajniku;
2. da se vsi poverjeniki društva, ki so že nastavljeni in se bodo v bodoče še postavili, po imenih razglase po slovenskih časnikih;
3. da se poverjenikom naroča, naj nabrane novce vsaj v dveh mesecih, vsikdar pa, kadar je vsaj 20 gld. nabranih, dopošljejo odboru, oziroma društvu blagajniku.

Potem poroča o premembah pravil dr. Bleiweis Trsteniški.

Vse predlagane premembe se vzprejmo.

Po teh premembah je društvenik:

1. kdor se pravomočno zaveže 200 gld. kot deležni znesek v društveno blagajnico vplačati, taisti se imenuje tudi deležnik;
2. kdor na jedenkrat 100 gld. daruje;
3. kdor društvu z letnim doneskom 10 gld. pristopi, — za čas, dokler plačuje. — Ta letni donesek mora vplačan biti do 1. julija vsakega leta.

Nadalje je izmed družih prenapredb najvažnejša, da občni zbor:

odobrava letne račune in nasvete za porabo prebitkov;

odobrava nakup zemljišča in sozidanje ali nakup poslopij;

spreminja pravila izvzemši tista določila, ki so tičejo deležniških pravic, ki se ne smejo spremeniti brez soglasnega dovoljenja vseh deležnikov.

Upravni odbor sestavljen je iz 12 udov in predsednika; redni občni zbor, in če je treba, tudi izvanredni občni zbor voli vsako leto izmed društvenikov 11 udov upravnega odbora z absolutno večino, in sicer 7 iz vrste deležnikov in 4 iz vrste drugih društvenikov.

Dvanajstega uda upravnega odbora imenuje „Matica slovenska“ in ga posebno za to pooblastuje.

Upravni odbor voli iz svoje srede z absolutno večino predsednikovega namestnika.

Po predlogu dr. Vošnjaka izreče občni zbor upravnemu odboru za njegovo previdno in izborna delovanje priznanje in zahvalo. Potem zaključijo prvomestnik dr. Moše zbor.

„Slov. Nar.“

Politični pregled.

V Ljubljani 8. novembra.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja 8. novembra. Včeraj zvečer je bil ljudski hrup po ulicah. Povod

temu je bil, da je bila razpuščena čevljarska zadruga. Policija je segala vmes, a hrupa ni mogla zadušiti, in razdraženo ljudstvo je hotlo oprostiti ujete kolovodje; še le vojna je spodila ljudstvo z ulic.

Iz Budapešte. Četorica ogrske delegacije se je posvetovala o trošku za obsedno armado. Minister Kallay je odgovarjal na mnogo vprašanj in razkladal vzroke vstaje; imenoval je te-le: ljudstvu se mrzi do vsega tujega, nanj vpliva tudi prebivalstvo Črnogore, drugi vzroki so bolj krajevni. — Zabraniti se ima s tem, da ostane nekaj časa dovolj obsedne armade v deželi, jednotna deželna uprava se ima osnovati v Sarajevu, tuj vpliv se ima zavračati z nekaterimi napravami za previdnost, da se vstaja ne povrne. Da se roparji v strah vzamó, misli se napraviti (leteča) kolona 300 prostovoljcev, ki bode roparjem zmirom za petami.

Troškovnik obsedenih okrajev je na podlagi popolno zanesljivih dat, davka se plača mnogo, tobaka se čez dalje več pridela. Vprašanje zastran razdelitve zemlje (agrarno vprašanje) se ima rešiti tako, kakor je to primerno krajnim razmeram in koristi. — Novačenje bode drugo leto isto tako, kakor letos. Begunov ni bilo ravno mnogo izmed potrjenih novakov. — Sprejeti so bili potem nespremenjeni nastavki izvanrednega troškownika za obsedno armado.

Shod antisemitov. V Kaposvaru na Ogerskem se je sešlo 31. p. m. nad 200 oseb, med njimi več duhovnikov, učnikov in odvetnikov. Govorili so ostre besede zoper juče, a vendar so obetali, da hočejo ostati v postavnih mejah. Povabil je zbrane Ignacij Chernel; ker ta zaradi bolezni ni prišel, je predsedoval župnik Nemes. Bral se je najprej vvodni govor Chernel-a; v tem govoru se povdarja nasprotje med judi in kristjani, nadvladanje judov nad kristjani v politiki in gospodarstvu; priporoča se zveza kristjanov, to se pravi: „ne kupujte pri judih, ne dajajte jim v najem, ne jemljite na posodo pri njih.“ Jednoglasično so sklenili osnovati take zveze; izvolili so odsek, da izdela pravila, in jih predloži prvemu shodu, govor se ima natisniti, ter poslati navzočim. Izrekli so, da so jim mero-dajavna načela, katera je izrekel shod v Draždanih, in v predsednika antisemitske zaveze je bil izvoljen poslanec Emerih Szalay. Med zborovanjem je došel telegram od Istocija, moža, ki je prvi začel kristjanom oči odpirati zoper gospodarstvo judov.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 6. novembra. Katoliška rokodelska družba je imela preteklo nedeljo zvečer jako živahno zabavo pri „Zvezdi“. Hotela je namreč ta vrla družba primerno počastiti one svoje gospode pokrovitelje, kateri so pri zadnji tržaški razstavi si zaslužili svetinje odlikovanja: Mih. Pakiča, Ivana Murnika in J. Matjana. Še prav posebej pa so hoteli poslati svojega častnega uda in marljivega jim učitelja v risanju, tudi s svetinjo odlikovanega g. Čermaka, ki je pač družbi naj zvestejši in naj vzorniši član. Hvalni družabniki so mu pri tej priliki podarili krasen šopek v spomin.

Ko se je zbralo mnogo število čč. gg. varuhov, častnih in navadnih udov, ter drugih gostov, so pevci veselo zapeli družbinsko pesem; in na to je g. Petrič v lepem govoru z jedrnato in krepko besedo navzočim razložil pomen te večerne zabave. Zarad tehtne vsebine, naj ponatisnemo ves govor:

plitvih primorskih jezer z (morsko) slano vodo, ker so v zvezi z morjem. Tú sem malo obedoval ob 1 $\frac{1}{4}$ uri popoldne, pa silno drago. Lahki niso res za drugo, kakor za odirati ptujce! Od mestica Orbetella sega dalje nekí poluotok v morje, na katerem se vzdiguje lepo obraščeni monte Argentario, 635 metrov nad morjem. Ob 1. uri 45 minut dojdemo do postaje (in rečice enacega imena) Albegna. Razun omenjenih postaj ni bilo poleg železnice nobene hiše iz Rima do tukaj viditi, razun le sem trtje po oddaljenih gričih. Vzrok temu je mrzlično ozračje, ki puhti iz marém. Zato smo skoraj vsi v vagonih slabe laške smodke kadili. Tudi ljudje po postajah so čudni viditi, kajti gledali so nas kakor psi! Povsod strašna suša in takšna vročina, da so bile železne strehe vagonov tako razbeljene, da jih ni bilo moč le malo potipati. Vožnja v tako razgretih vagonih je zlo neprijetna. Bilo je, kakor da se vozimo v pečeh, kedar se iz njih pčšen kruh vzeme. Vsi smo se vsled te neznošljive vročine morali klavarno držati. Zato pa naj se tudi čitatelj „Slov.“ nič ne čudi, ako smo jo s blaponom naravnost domú pihali, ker smo se vsled tropične vročine bali na poti oboleti.

(Dalje prih.)

Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo!

Čestita gospoda, predragi bratje! — Ni je skoraj lepše prilike, kakor je današnja, da Vas pozdravim s pozdravom, kakoršen je navaden v katoliški družbi rokodelskih pomočnikov. — Med vsemi čednostmi, katerih rokodellec nikdar pozabiti in zanemariti ne sme, je ena, ki se imenuje „delavnost“. Rokodellec je izmed vseh stanov k delu poklican; imé svoje ima od dela svojih rok. Delo je osoda, ki je njemu zlasti pripadla; zato ne sme biti zaspanec in tožljivec, marveč gibati se morsjo njegove roke od zore do mraka. Kdor delavnika ne porabi, ta tudi nedelje vreden ni; in kdor v delavnik poseda in postopa, je izmeček družbe in gotovo ne spada med nas.

Delo osreči moža, kadar hodi z vero skupaj, in tadaj mu prinese v hišo blagostanje in zadovoljnost. In prav zato je naš rajni oče Kolping nad svoje „Rheinische Volksblätter“ zapisati dal kot geslo stavek: „Religion und Arbeit ist der goldene Boden des Volkes“. Vera in delo sta zlata tla ljudstva. Toda zgolj mehanično, dasi tudi še tako pridno delati, predragi moji, to še ne zadostuje dan današnji, v času brezmejne konkurence. V rokodelstvu nam je treba ljudi, kateri se radi učé ter skušajo svojega duha izobraževati. Veliki, dá velikani stojé pred nami mojstri srednjega veka, onega veka, katerega navadni svet tako rad temnega imenuje: oni spretni zidarji gotičkih cerkvá, kateri se niso šolali po akademijah, marveč izobraževali v šoli praktičnega rokodelstva; oni izvrstni srebrarji in zlatarji, kojih umotvore dandanes občudujemo, oni umetni mizarji, kateri še o našem času vsakterega na boj v svoji stroki kličejo, dasi tudi jim takrat ni bilo toliko pripomočkov na razpolago, kakor jih zdaj povsod nahajamo.

Ako so toraj oni možje med sabo tekmovali v besede najlepšem smislu, potem morajo to storiti tudi današnji rokodelci, ako nočejo poginiti v vrtincu sedanjega časa. In če tudi ni vsakemu dano, da bi v svoji stroki najvišjo stopnjo dosegel, vendar mora vsak toliko učiti se, kolikor more. Na to je nam treba delati, dasi tudi pripoznam, da znanstvena izolika ni naš splošen in najviši smoter. Učenje samo še ne zadostuje za vseh rokodelstva, kajti znanost sama zamore, kakor sreča, človeku v nesrečo biti, kakor se je to žalibog že mnogokrat pokazalo kot — peklenski stroj, po nemško: Höllenmaschine. To velja zlasti tam, kjer se izobraževanje srca po veri zanemarija; kajti potem vednost „napihuje“. To pa se pri rokodelcu lahko zgodi, kakor so učenjaki — polovičarji čestokrat sumljive osebe človeške družbe. Treba toraj ločiti oliko od olike. Prava olika je zlato, napačna olika, enostranski uk brez pravne podlage je pri človeku talmizlato, dá mnogokrat celo — dinamit in petrolej.

Pa kam sem zašel? Ne zamerite, slavna gospoda! Mislim, da ni napačno, da sem omenil svetlo in temno stran rokodelstva; svetlo je tam, kjer je poštenost in z njo božji blagoslov, temno pa ondi, kjer poštenosti ni, namesto nje pa propad in prokletstvo.

Toda treba, da bolj konkretno govorim; saj smo se danes prav zato tú zbrali, da častimo in slavimo sami blagoslov poštenega rokodelstva v naši lastni družbi. V veliko čast si šteujemo, da imamo v svoji sredi može, ki so si s svojimi dlani ter z uma svetlim mečem, s svojimi marljivostjo in poštenostjo pridobili vsestransko spoštovanje in priznanje ne samo v naši deželi, temuč kot vstrajni boritelji na mirnem bojišču tržaške obrtniške razstave za-

služiti svetnje odlikovanje. Dobro znana so nam njihova imena; saj so zraščena z društvom našim: blagorodni gospodje: Mihael Pakič, Ivan Murnik in J. Matijan kot varuhi zadruge naše (g. Avg. Dreise, njen prijatelj) in vrli naš častni ud Ivan Čermak.

Dolžnost katoliške družbe rokodelskih pomočnikov je, častiti gospodje, da Vas, ki stojte trdno z nami v dobrih in hudih dneh, danes tukaj počastimo, da Vam, ki ste v Tržaški razstavi odlično zastopali pošteno rokodelstvo dežele Kranjske, tu slovesno čestitamo. Prosim Vas, da to čestitko z enakim srcem sprejmete, iz kakoršnega je prišla — gotovo iz dobrega in hvaležnega. Vso današnjo družbo iz zlasti Vas, predragi bratje, soudje, pa prosim, da zgoraj navedenim gospodom z manoj vred iz dna srca zakličete trikrat: Živeli, živeli, živeli!!!

Vesela tako razvneto se je nadaljevala v naj prijetnejšem teku. Vrstilo se je z nabitnicami pevanje, kjer je tudi g. Eržen v splošno radost sodeloval s svojim umetnim instrumentalnim posnemanjem jako kratkočasil družbo. Tudi komični prizor g. Milavca je zbudil dokaj smeha. Naj več pa je izdalo veselje, ki samo ob sebi pride pri ljudeh, ki so enega duha in enega srca!

Iz Celovca 5. nov. (Vesela novica. Schulverein. Povodenj.) Vendar enkrat Vam morem iz Koroškega nekaj veselega poročati. Krajni šolski svet v Št. Kancijanu v podjurski dolini se je osrdil, ter je v svoji zadnji seji izrekel našemu poslancu g. Einspielerju priznanje in zahvalo, da se je tako možato potegnil za pravice slovenskega jezika v koroških šolah! — To bo spet krik v nemškem taboru! Ubogi Škocijani, koliko jih boste morali preslišati! Pa nič se ne bojte, saj beseda ni konj, snesti vas pa ne smejo! Nasprotno, naj bi še drugi šolski sveti po slovenskem Koroškem ta vrli izgled posnemali, potem se zna na bolje obrniti! Zda vsaj nemško-liberalci v deželnem zboru ne bodo mogli več reči, da je g. Einspieler čisto osamljen, in da ljudstvo za njegove nasvete ne mara. Ta trditev je sicer tako že brezumna. Kajti če bi ljudstvo ne potrdilo g. Einspielerjevih nazorov, potem bi ga tudi ne bilo volilo! Saj on ni novinec v politiki, saj že več ko 30 let eno in isto trdi in zagovarja. Podjurski Slovenci so toraj dobro vedeli, kaj gosp. Einspieler hoče, in ker so ga vendar volili, so s tem pokazali, da odobravajo njegove nazore; trditev liberalcev je toraj a priori ničeva bila. Zda se bo to pa še jasneje pokazalo, kajti upati hočemo, da slišimo enake izjave tudi od drugih slovenskih krajev. —

Nemski „schulverein“ je tudi v spodnjem Dravbregu jajce vlegel. Dravbrežani, akoravno je trg že precej pomemben, vendar niso hoteli nič slišati o schulvereinu, ker imajo tako že svoj „schulpenig“. V tej zadregi so priškočili schulvereinu tuji železniški uradniki in služabniki na pomoč. Postajni vodja Stürzer je sklical svoje podložne in osnovala se je „ortsgruppe“ za ponemčevanje slovenskih otrok, kakor bi tega ponemčevanja ne oskrboval v obilni meri že koroški deželni šolski svet! Zares smešna gorečnost za Germanijo! Pri tem je treba še to omeniti: če kak priseljen Kranjec ktero besedo reče za slovensko stvar, precej je „privandran pr. tepenec, ki nema nič besede“; če pa kak privandran Nemec isto stori, kakor na pr. ta železniški uradnik, potem je pa vse dobro.

Druga povodenj nam je zopet veliko škodo naredila. V spodnjem Dravbregu in pri Ro-

žeku je podrla mostove čez Dravo. V Kočah na Zili je vse posuto in razdjano. Celovško jezero je stopilo do Otoč tik Celovca. Zda se je, hvala Bogu, zjasnilo!

V rožni dolini je one dni tudi strašen vihar razsajal, drevesa ruval, zidovje podiral, strehe odnašal, in sploh veliko škode naredil in straha prouzočil.

Iz Beljaške okolice na Koroškem, 4. novembra. (Naše šolske razmere.) Naš g. deželni predsednik Schmidt pl. Zabierow je v deželnem zboru rekel, da se bo na to gledalo, da se slovenski otroci vsaj slovensko brati in pisati naučé. Ne vemo pa, ali nas je hotel gosp. predsednik s tem le potolažiti, ali pa sam ne vé, kako se pri nas podučuje in kaj se v šolah godi. Sicer bi moral vedeti, da je učni jezik skozi in skozi le nemški. V naši šoli je 190 otrok, med temi je 154 Slovencev, in le 36 Nemcev, od katerih jih je pa 7, ki dobro nemško zastopijo. Pa na slovenske otroke se prav nič ne ozirajo, kajti učni jezik je samo nemški. Le v prvem letu so prisiljeni, z otroki nekoliko slovenski govoriti, ker bi se sicer z njimi ne mogli porazumeti. Pa že v prvem letu morajo otroci nemško moliti, tako da besede ne zastopijo, kaj molijo! Tako se nam Korošcem godi! Otroci ne zasjo prav nič slovensko brati, še menj pa pisati. Gosp. katehet otrokom v prvem letu ne morejo katekizma v roke dati, kajti slovenskega otroci ne znajo brati, nemškega pa ne razumo. Poduk mora tedaj le ustmen in nepopolen biti. V drugem letu se učé otroci latinskih črk, ki so slovenskim sicer podobne, vendar nimajo črk z, ž, č, š. Zato jim morajo katehet prete črke na tablo zapisati in jih jim v glavo vbijati, ter jih tako še le brati učiti, prej, ko se zamore s krščanskim naukom pričeti. To stane veliko truda in odvzame pravemu poduku v verskih resnicah, za katerega je tako že premalo ur odmerjenih, več ko polovico časa, kajti otroci se težko privadijo teh črk, ki jih od učitelja in pri drugih predmetih nikoli ne slišijo. Kateheti so vsi žalostni, da se jim krščanski poduk na tak način otežuje, pa reči si nič ne upajo, da bi ne zapadli tistemu sovraštvu, ki ga mora g. Einspieler prenašati. Že pod ranjnim kaezoškofom Wlery-jem se je 97 katehetov pritožilo, da jim ni mogoče v krščanskem nauku poučevati, dokler se otroci ne bodo vsaj slovensko brati navadili. Ta pritožba je šla do ministerstva, pa vse je bilo bob ob stenol! Tudi zdaj bo tako, saj veste, da nam Konrad ni prijazen. Če se ne bodo slovenski poslanci krepko na noge postavili, ne bo nič. Potegnite se vi bratje, ki živite v srednejših razmerah, za nas; večina našega ljudstva na Koroškem je še poštena, krščanska misleča in pripravljena in zmožna za domovino tudi kaj žrtvovati.

Iz Budapešte, 6. novembra. Budgetni odsek avstrijske delegacije obravnaval je v soboto in nedeljo redni proračun vojnega ministerstva ter ga je sprejel po nasvetu vladnem brez vseh prememb. Potrebščina je 94,905.161 goldinarjev, z sklade pa 2,448.796 gl. tedaj primanjkuje 92,456.365 gl. Obravnavi ste bile zanimivi zaradi vprašanj, ki so jih poslanci stavili do vojnega ministra in ki so večidel zadevale preustrojo avstrijske vojne, ki se ima izvršiti. Vojni minister graf Bylandt je v dolgem skoraj 3 ure trajajočem govoru razložil potrebo, začetek, napredek in posledke vojne preustroje, ktere glavno bistvo obstoji v tem, da se razni polki razstavijo v svoje domače okraje in da se vsi polki

delé v več armad. Večino svojih razprav in sicer nar bolj zanimive, zaznamoval je g. minister kot zaupna pojasnila ter prosil, da bi se ne objavila po listih. Kar se sme objaviti, pregledal je sam in se je potem objavilo v „Reichsrath-Correspondenz“-i.

Ko je minister izgovoril, oglasilo se je več poslancev, da bi ga še kaj vprašali. Pa ker je bil zaradi prehlajenja gref Bylandt, ki je že precej postaren mož, jako vpehan, preložila se je seja za včeraj. Ko se je najprej izvolil dr. Klaič za poročevalca o colnih zadevah, prišli so na vrsto delegati, ki so imeli še kaj vprašati vojnega ministra. Prvi med njimi je bil Groholski, za njim dr. Sturm, Bareuther, Lichtenstein in Plener.

Tudi njih vprašanja so se sukala o preustroji naše vojne. G. minister je na nje odgovarjal jasno in točno, omenivši, da tudi množina teh razprav ni za javnost. Toraj mi ne ostaja drugzega, kakor nekoliko besed spregovoriti o tistih izjavah, ki so bile z dovoljenjem ministrov objavljene v „Reichsraths-Correspondenz“ ter so prišle iz nje tudi v druge liste.

Dve reči se nam izmed vseh vprašanj in odgovorov zdite posebno važni. Liberalci so v skrbi, da bode za vojno jako slabo, ako bodo vojaki ostajali v svojih okrajih, ker bode naravno gibanje vplivalo tudi na nje. V tem oziru je stavil dr. Sturm vprašanje do vojnega ministra, v tem smislu je govoril tudi stari knez Lichtenstein rekši, da so na Ogerskem, ko je bilo treba vojakov za vzdrževanje reda in miru pri volitvah, vedno prosili, naj se jim ne pošljejo domači, ampak vnanji polki. Bareuther pa je segel še dalje ter tožil, da na Českem, ki se ima deliti v dva vojna okraja, bodo v obeh Nemci v manjšini proti Čehom. Gospode zastavoverce je tudi skrbel nemški vojni jezik ter so vprašali ministra, ostane li ta jezik tudi še za naprej vradni jezik vojaštva? Na te vprašanja odgovoril je g. minister kratko in jasno, da pri preustroji vojno ministerstvo ni gledalo na narodnostne razmere, ampak samo na večjo izurjenost armade. Tej se morejo podvreči vse druge reči. Sicer se pa minister ne boji, da bi narodna zavest škodovala vojaškemu duhu. Ako 7letno bivanje rezervistov med domačimi ljudmi ni na škodo vojaštvu, mu gotovo ne bo tudi 3letno službovanje med svojimi rojaki. Glede vradnega vojaškega jezika pa minister trdi, da se mu zdi skupen jezik za vso vojno neobhodno potreben, in da bi vojna ne bila več enotna in celotna, ko bi se opustil skupni jezik.

Med raznimi drugimi zadevami, ki so prišle v razgovor, se nam še ena zdi tako važna, da je moramo omenjati. Dr. Sturm je namreč ministra vprašal, kako se bodo postavno vravnale razmere pri polkih, pri katerih bodo vojaki mešani, t. j. deloma iz ogerskih in deloma iz naših dežel, in ktere premembe bodo vsled prevstroje vojaštva potrebne pri vojni postavi? Minister je na to odgovoril, da gledé nameršanih vojakov pri polkih, ki se bodo iz ene polovice preložili na druge, po avstrijskih postavah ni treba pritrditve državnega zbora, p. e. pa tako pritrdjenje zahtevajo ogerske postave, ako se imajo v polke, ki so se dozdej nabirali samo po Ogerskem, sprejeti tudi novinci iz avstrijskih dežel. To se nam zdi nekako nevarno za enotnost naše vojne. Ona namreč neha biti enotna, ako vojaški poveljnik svojih vojakov ne more razstavljati po svoji volji, in ako državljanom ni več dovoljeno pristopiti k temu ali onemu oddelku, za ktere ga ima naj več veselja in sposobnosti. Nekako čudno se

nam zdi, da se je še le zdaj zvedelo, da se avstrijske in ogerske postave v tem ne vjemajo, dasiravno je ravno ta zadeva tolike važnosti za naše cesarstvo. Ali bode pač močče v tem doseči enoličnosti? Težko! Madjari se ne bodo hotli anati pravice, ki je nekaj korak naprej do še večje samostojnosti, kakor jo imajo že dozdej, in vsled ktere si zamorejo polagoma pridobiti tudi lastno redno armado, kakor imajo že svoje honvede. To pa bi bila ločitev naše vojne, ki bi bila po vnanjem le še v tem zvezana, da bi imela takraj in unkray Litave enega in istega najvišjega poveljnika. Jasno pa je kakor beli dan, da ta razdvojitve vojne bi bila prvi korak k osebni zvezi med Cielo in Translo. Naj toraj merodajni krogi čuvajo, da odvrnejo v pravem času nevarnost, ki utegne iz te zadeve nastati za naše cesarstvo.

Danes je obravnaval budgetni odsek proračun za naše brodovje, ter ga je sprejel v istih zneskih, kakor odsek ogerske delegacije. Zbrisal je pri letnih plačah 10.000 gld., pri nagradah in o odškodninah za obleko 20.000 gl., pri pomorski službi pa 50.000 gl. Potrebščine bo toraj redne 7.715.760 gld., izvanredne pa 1.266.464 gld., tedaj skupaj 8.982.224 gld., to je za 75.605 gl. manj kakor lani. Razun tega odobrilo se je še za lansko leto 710.930 gld. 64 kr.

Prihodnja seja budgetnega odseka bo v sredo 8. t. m. ter bode na vrsti vnanje ministerstvo. Novega pri tej priliki pač ne bomo zvedili nič, in to kar že vemo za nas ni posebno veselo.

Domače novice.

V Ljubljani, 9. novembra.

(Umrl je v Kamniku 3. t. m. v. žst. g. A. Valand, beneficijal), ter bil pokopan v nedeljo 5. t. m. Ranjki je učakal lepe starosti, kajti rojen je bil 16. nov. 1795; samo v Kamniku je bil nad 40 let. Umrl je tudi v Loki č. o. Žiga Bohinec, bivši guardijan, po dolgi bolezni, ter bil pokopan 8. t. m. N. v m. p. p.

(Deželni predsednik) za Kranjsko blagorodni gospod Winkler je ogledal te dni črto za cesto čez Savodenj, a šel je gospod pogledat tudi črto čez Kopačnico, nadinženir Gosler izdeljuje sedaj brez zamude dotični načrt.

(Roparski napad.) V noči na 1. t. m. je bil zavratno napaden mlinar Jože Božič iz Arto, soseske Studence pri Krškem. Dobil je z ostrim orodjem 20 udarcev po lici in glavi, pobrali so mu dvoje srebrnih ur in listnico, kjer je bilo 10–30 gl. „L. Ztg.“

Razne reči.

— O celjski svečanosti bi še bilo opomniti, da je pri slavnostnem banketu bar. Hakelberg, deželni in državni poslanec proslavljal izdaje, ktere so navdajale Jožefa II., katerim je potem sledila slavna revolucija na Francoskem! Skoraj bi zapisal: cela celjska slovesnost je bila res proslavljanje revolucije! Kakor neukroteni in sameglavni dečki si naši nemško-liberalni glavači v svoji jezi, da njim je vendar enkrat iz rok izvila njihova moč, že ne vejo drugače pomagati, nego da vedno kljubujejo. Radi bi celó grozili s ustaje. Vse, kar ne trobi v njihov rog, hočejo pomandrat ob tla. Nasledki vsega so pa ti, da celó taki možje, ki so še do zdaj bili pri celjski nemški kazini, pri možkem pevskemu društvu in pri mestnem muzičnem društvu, iz teh društev izstopajo. Tako je tudi dosledno.

— Po toči zvone! Povedali smo, da so se zadnje dni oktobra potopile 4 ladije. Vsa

Reka jih je videla, ker razobesile so črno zastavo, a nikogar ni bilo, da bi jih bil rešil, sedaj se pa v Reki posvetujejo, kaj naj bi vladi nasvetovali, da bi se kaj takega ne zgodilo več. Nasvetovali so prav koristne stvari, med drugim tudi, da ima večja ladija na paro pripravljena biti, da spravi barke v luko, za sedaj pa hočejo manjšo barko za to pripraviti, da bode v sili za pomoč. — Po veliki nesreči je vselej to, da ljudje zvrčajo nesrečo drug na drugega in nasvetujejo koristnih stvari, a sčasoma ljudje pozabijo nesrečo in tudi vse dobre sklepe, katere so stavili ob času nesreče. Madjarsko državno previdnost slabo kaže ta okolnost, da v svojem edinem primorskem pristanišču nimajo pripravljene več barke, katera bi v sili bila na pomoč manjšim barkam.

— Umrl je 2. t. m. slavní profesor in učenjak Palmeri, večletni opazovalec Vesuva, v baš v ta namen sezidanem observatoriji.

— Protestanški listi poročajo o slabem vspehu protestanskih misijonov. Že štiri leta ni pravega napredka. L. 1881. delovalo je v 18. indijskih krajih 20 protestanskih misijonarjev, kteri so vsega skup 294 paganov krstili. V Zapadni Indiji bila sta kršena dva pegana in štirje otroci podučeni. Stali so ti misijoni 247.656 mark. tako, da je veljal vsak spreobrnjenec okoli 800 mark. Koliko bi s tem denarjem storili katoliški misijonarji! Protestanški „Missionsverein“ v Lipskem ima 66 družb po Nemškem, ktere pošljejo vsako leto okoli 3000 misijonarjev po širocem svetu. Zato izdajo vsako leto 28 milijonov mark.

Javne dražbe.

10. novembra. 3. eka. drž. pos. Andri Frank Nadajneselo, 1495 gl. Postojna. 3. eka. drž. pos. Marija Nemec iz Prema, 575 gl. Bistrica.

11. novembra. 1. eka. držb. pos. Ana Pirc iz Nemške vasi 2675 gld. Krško. 1. eka. držb. pos. Jernej Plemel iz Bleda 684 gld. Radoljica. 1. eka. držb. pos. Jakob Novak iz Gorenj. Urem 840 gld. Senožče. 1. eka. držb. pos. Valentina Jerih iz Studence 430 gld. Ljubljana. 1. eka. držb. pos. Valentin Kikel, Zapotok. Ribnica.

Umrl so:

4. novembra. Peter Denoth 36 let, jetika. 5. nov. Anton Kočevar, 16 dni, božjast. 7. nov. France Zupančič, 38 let, srčna napaka. Angela Tihel 65 let, starost.

V bolnišnici 3. nov. Antonija Bergant, 21 let, jetika. Terezija Gole, 28 let, vnetje trb. mreene. 4. nov. Jožef Hiris sluga 58 let, pluć. jetika.

Ker imava v zalogi zares lepo, dobro jesensko in zimsko blago, se p. n. občinstvu kakor tudi prečast. duhovščini toplo priporočava za izdelovanje obleke kakor tudi vsake vrste uniforme, ktere prav ceno izdelujeva.

Obleke za revne dijake se bodo najcenejše izvrševale.

Z odličnim spoštovanjem

Puš in Černe

na bregu št. 14, poleg Blaznikove tiskarne.

Homeopatično apoteko,

od aleopatične popolnoma ločeno, je po Hahnemannu in Hagerju vravnal lekarničar **Homeopatično** v Ljubljani na dunajski cesti, ki prvotne tinkture, kakor tudi raznotere preredčene naj natančneje pripravlja. Kuglice, ki jih on rabi, so iz mlečnega sladkorja, kakor jih zaukazujeja Hahnemann in Hager, ter jih rabijo tudi homeopatični zdravniki sploh. Naročila naj se pošiljajo pod naslovom „homeopatična apoteka g. Piccoli-a v Ljubljani“, ki jih bode točno in ceno oskrbela. (3)